

© Колесник М. О., Сайдакова Н.О., Козлюк Н. І., Николаєнко С. С., Снісар Л.М., 2017

УДК: 616.61-036.12-085(477)

М. О. КОЛЕСНИК, Н. О. САЙДАКОВА, Н. І. КОЗЛЮК,
С. С. НИКОЛАЄНКО, Л.М. СНІСАРДОСТУПНІСТЬ ЛІКУВАННЯ МЕТОДОМ ГЕМОДІАЛІЗУ
В УКРАЇНІ ХВОРИХ НА ХХН V (2006-2015 РР.)

M. O. KOLESNYK, N. O. SAIDAKOVA, N. I. KOZLYUK, S. S. NIKOLAENKO, L.M. SNISAR

HEMODIALYSIS IN UKRAINE (2006-2015 YEARS)

ДУ «Інститут нефрології НАМН України», м. Київ, Україна

SI "Institute of Nephrology NAMS of Ukraine"

Ключові слова: реєстр, гемодіаліз, епідеміологія, спеціалізована медична допомога, хворі на ХХН V ГД.**Key words:** register, hemodialysis, epidemiology, specialized medical care, patients with CKD V GD.**Резюме.** Проаналізовані дані Національного реєстру хворих на хронічну хворобу нирок за 2006-2015 рр., що до лікування хворих на ХХН V ГД, який щорічно формує ДУ "Інститут нефрології НАМН України". Результати свідчать про низький рівень доступності спеціалізованої медичної допомоги хворим на ХХН V ГД в Україні.**Summary.** We used the data of "National Register of CKD Patients" which is formed annually by SI "Institute of Nephrology NAMS of Ukraine". The results demonstrate the low level of availability of medical care CKD V patients in Ukraine.

ВСТУП. У 2003 р. спільними зусиллями головних нефрологів УОЗ та співробітників ДУ «Інститут нефрології НАМН України» створений «Національний реєстр хворих на хронічну хворобу нирок». У 2015 році він був трансформований у «Національний реєстр хворих на хронічну хворобу нирок та пацієнтів з гострим пошкодженням нирок». Реєстр формується щорічно і дозволяє системно аналізувати кількісні та якісні показники спеціалізованої медичної допомоги хворим нефрологічного профілю [1-3]. Отримані дані стають основою для прийняття відповідних організаційних, управлінських та фінансових рішень як на регіональному так і на загальнодержавному рівні.

Автори висловлюють вдячність усім головним нефрологам УОЗ (головним координаторам регіональних реєстрів), за важливу кропітку роботу, без якої неможливо було б забезпечити щорічне формування національного реєстру, який у 2007 році був визнаний таким, що відповідає Європейським стандартам та включений до реєстру EDTA-ERA [4,5].

МЕТА. Аналіз доступності та якості надання спеціалізованої медичної допомоги хворим на хронічну хворобу нирок V ГД в Україні протягом останніх 10 років.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ. Використано дані Національного реєстру хворих на хронічну хворобу нирок за 2006-2015 рр., який щорічно формує ДУ "Інститут нефрології НАМН України".

Доступність методу ГД.

У 2015 році в Україні лікування ГД надавалось у 58 відділеннях нефрології та/або діалізу. Динаміка змін їх кількості показана на рис. 1 та у табл. 1.

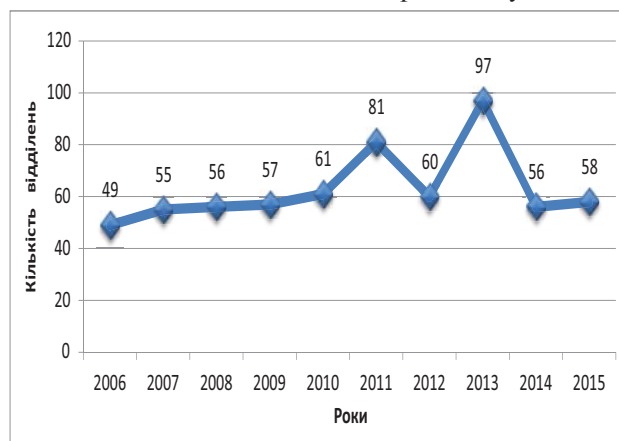

Рис. 1. Динаміка кількості відділень нефрології та/або діалізу, що забезпечували лікування хворих на ХХН V ГД протягом 2006-2015 рр.

Колесник Микола Олексійович
director@inephrology.kiev.ua

Таблиця 1

Забезпеченість населення України відділеннями нефрології і діалізу у 2006-2015 рр.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Україна	49	55	56	57	61	81	60	97	56	58
АР Крим	1	2	3	4	4	4	5	4	0	0
Вінницька	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1
Волинська	1	2	2	2	2	4	2	5	2	2
Дніпропетровська	2	2	2	2	1	3	1	3	4	5
Донецька	3	4	5	6	6	6	5	6	2	2
Житомирська	1	1	1	1	1	3	1	4	1	1
Закарпатська	3	3	3	3	2	6	1	6	1	1
Запорізька	6	6	5	5	6	6	6	8	6	5
Івано-Франківська	3	5	5	4	7	7	8	8	8	8
Київська	1	2	2	3	3	3	3	2	3	3
Кіровоградська	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Луганська	1	1	1	1	1	1	1	2	0	1
Львівська	1	1	1	1	1	2	1	4	1	1
Миколаївська	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1
Одеська	3	3	3	3	3	3	3	6	3	3
Полтавська	2	2	2	1	1	2	1	1	1	1
Рівненська	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
Сумська	1	1	1	1	1	2	1	2	2	3
Тернопільська	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1
Харківська	3	3	3	3	5	5	4	3	4	4
Херсонська	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
Хмельницька	1	1	1	1	1	3	1	3	1	1
Черкаська	1	1	1	1	1	3	1	4	1	1
Чернівецька	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Чернігівська	1	1	1	1	1	3	1	4	1	1
м. Київ	6	6	6	6	6	4	6	9	8	8
м. Севастополь	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0

Результати порівняльного аналізу даних табл.1, 2 свідчать про значні міжрегіональні відмінності у кількості відділень нефрології та діалізу. Закарпатська, Тернопільська, Івано – Франківська області мають площу 12,8, 13,8 та 13,9 тис. км² та кількість жителів 1256735, 1066444, 1379827 відповідно, суттєво відрізняються за показником кількості спеціалізованих відділень: 0,80, 0,94

та 5,80 на 1 млн. Тобто жителі Івано – Франківської області мають суттєво кращі можливості для отримання необхідної спеціалізованої медичної допомоги. Наступним прикладом може служити Київська і Полтавська області, їх площа дорівнює 28,1 та 28,8 тис. км², кількість жителів 1723455 та 1441137, а число центрів на 1 млн. – 1,74 та 0,69. Різниця очевидна.

Таблиця 2

Кількість відділень нефрології і діалізу на 1 млн. населення

	Абс. число	Площа (тис.км ²) на 100 тис.км ²	Кількість жителів	Число центрів на 1 млн.
Україна	58	603,7	42 759 661	1,36
		на 10 тис. км²		
Вінницька	1	26,5	1 603 488	0,62
Волинська	2	20,2	1 040 190	1,92
Дніпропетровська	5	31,9	3 273 328	1,52
Донецька	2	26,5	1 965 436	1,02
Житомирська	1	29,9	1 256 735	0,08

Продовження таблиці 2

	Абс. число	Площа (тис.км ²)	Кількість жителів	Число центрів на 1 млн.
Закарпатська	1	12,8	1 256 737	0,08
Запорізька	5	27,2	1 765 137	2,83
Івано-Франківська	8	13,9	1 379 827	5,8
Київська	3	28,1	1 723 455	1,74
Кіровоградська	1	24,6	974 164	1,03
Луганська	1	26,7	719 417	1,39
Львівська	1	21,8	2 519 429	0,40
Миколаївська	1	24,6	1 163 627	0,86
Одеська	3	33,3	2 385 382	1,26
Полтавська	1	28,8	1 441 137	0,69
Рівненська	1	20,1	1 160 091	0,86
Сумська	3	23,8	1 121 256	2,68
Тернопільська	1	13,8	1 066 685	0,94
Харківська	4	31,4	2 715 666	1,47
Херсонська	1	28,5	1 066 444	0,94
Хмельницька	1	20,6	1 298 079	0,77
Черкаська	1	20,9	1 248 187	0,80
Чернівецька	1	8,1	906 900	1,10
Чернігівська	1	31,9	1 047 131	0,96
на всю територію Києва				
м. Київ	8	0,839	2 846 667	2,81

Дані щодо забезпеченості населення України ГД за 10 років (2006 – 2015 рр.) представлені в табл. 3 та на рис. 2 і 3.

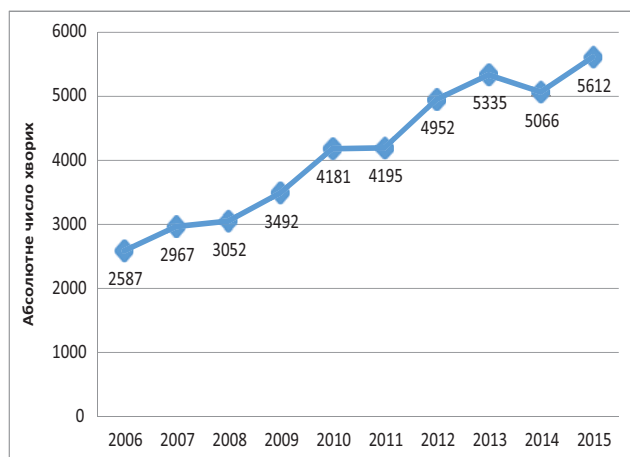

Рис. 2. Кількість хворих на ХХН V ГД в Україні протягом 2006-2015 рр.

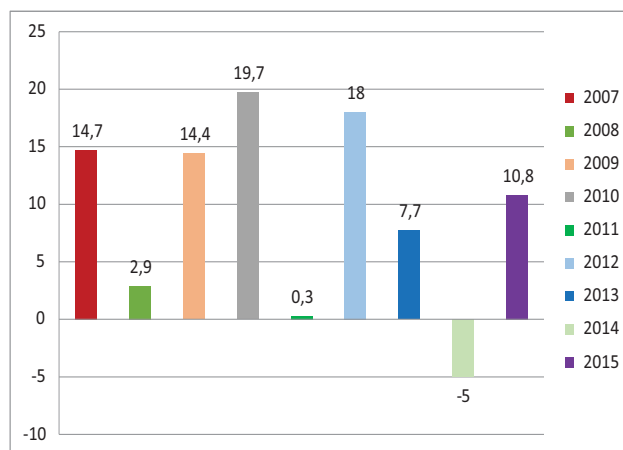

Рис. 3. Приріст забезпеченості ГД населення України у 2007-2015 рр. (у відсотках по відношенню до попереднього року).

Таблиця 3

Забезпеченість ГД населення України у 2006-2015 рр.

Україна		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Кількість хворих на ХХН V ГД, всього	абс. число	2587	2967	3052	3492	4181	4195	4952	5335	5066	5612
	на млн населення	55	64	66	76	91	92	109	117	118	132
Кількість хворих на ХХН V ГД, які розпочали лікування	абс. число	618	647	568	634	766	767	918	953	739	849
	на млн населення	13	14	12	14	17	17	20	21	17	20

Аналіз даних табл. 3 свідчить, що у 2015 р. в Україні лікувались методом ГД 5612 хворих на ХХНВ, темп приросту до попереднього рівню становив 10,8%. За роки вивчення він коливався від – 5% (з 2013 р. по 2014 р.) до 19,7% (з 2009 р. по 2010 р.), у середньому 9,3%. Рівень забезпеченості на млн. населення за останні два роки зріс на 11,2% і у 2015 роки дорівнював 132; його коливання за 8 років перебувало в межах 1% (з 2010 р. по 2011 р.) – 19,7% (з 2009 р. по 2010 р.). Зміни зазначеного показника протягом 2006-2015 р. демонструють дані рис. 4.

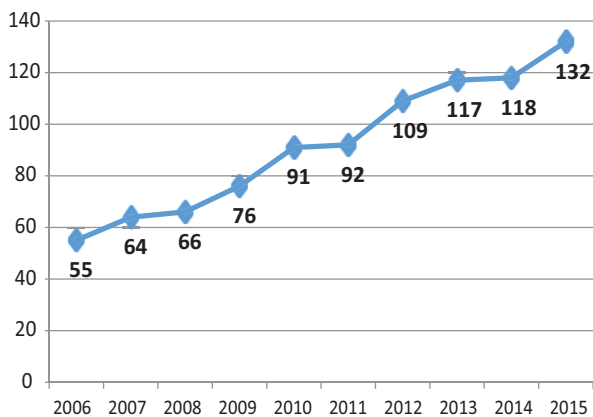

Рис. 4. Розповсюдженість ХХН V ГД в Україні (на 1 млн. населення)

Місце України серед інших країн на рис. 5, за даними ERA-EDTA Registry 2014 року ([Electronic resource] Amsterdam, The Netherlands, 2016.) [5].

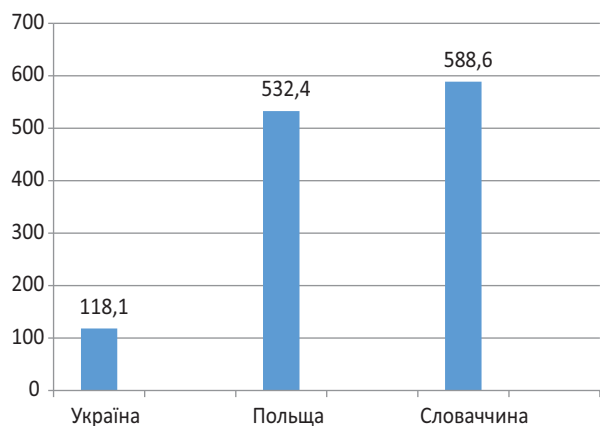

Рис. 5. Забезпеченість ГД на млн. населення України та країн-сусідів у 2014 р [5]

849 хворих вперше почали ГД лікування у 2015 р. (рис. 6.), що більше, ніж у 2014 р. на 14,9% і в розрахунку на млн. населення становило 20 осіб (рис. 7). Зміни зазначеного показника протягом 2006-2015рр. демонструють дані рис. 6.

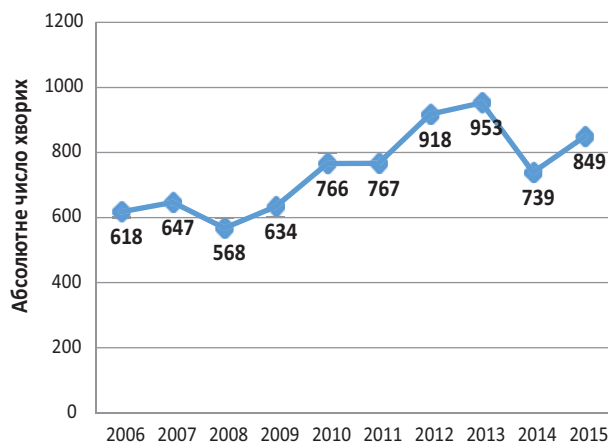

Рис. 6. Хворі, які вперше розпочали ГД лікування в Україні у 2006-2015 рр.

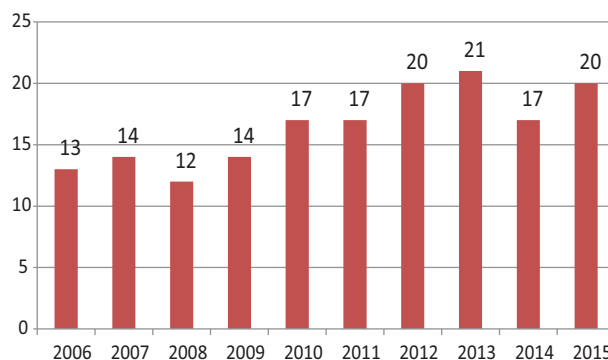

Рис. 7. Хворі, які вперше розпочали лікування ГД в Україні (на 1 млн. населення)

Як зазначалось вище, на 01.01.2016 р. в Україні функціонувало 58 відділень нефрології і діалізу, де надавалась діалізна терапія хворим на ХХНВ. З метою оцінки забезпеченості ГД хворих на ХХНВ вивчена динаміка кількості діалітичних апаратів та кількості сеансів гемодіалізу на один апарат (табл. 4). Зважаючи на відомі територіальні зміни, були проаналізовані дані двох останніх років. Виявилось, що на тлі збільшення кількості діалітичних апаратів в Україні на 5,2% до 1032 у 2015 р., кількість відділень і діаліз них машин залишались без змін в 10 областях (Волинська, Закарпатська, Київська, Кіровоградська, Миколаївська, Полтавська, Харківська, Херсонська, Чернівецька, Чернігівська). В Львівській та Одеській областях при збереженні кількості відділень (1 та 3 відповідно) стало менше діалітичних апаратів на 18% та 10% в кожній, а саме: у Львівській з 89 до 73, в Одеській з 111 до 100. В 11 областях та м. Києві кількість апаратів збільшилась (Вінницька на 18,2%, Дніпропетровська на 21,6%, Донецька на 18,8%, Житомирська на 3,2%, Запорізька на 11,3%, Івано – Франківська на 7,6%, Рівненська на 27,3%, Сумська 46,1%, Тернопільська на 30,8%, Хмельницька на 13,5%, Черкаська на 16,7%, м. Київ на 5,5%). Найбільше зросла кількість апаратів в Сумській області з 26 до 38, що пов'язано з відкриттям нового відділення.

Таблиця 4

Використання діалітичних апаратів у 2014-2015 р.р.

№ п/п	Адміністративні території	2014			2015			Тп/з кількості гемодіалізів на 1 апарат %	Тп/з кількості апаратів %
		Кількість діалітичних апаратів абс. числа	Кількість проведених гемодіалізів	Кількість гемодіалізів на 1 апарат	Кількість діалітичних апаратів абс. числа	Кількість проведених гемодіалізів	Кількість гемодіалізів на 1 апарат		
	Україна	981	660 209	673,0	1032	713 745	691,6	5,2	2,8
1.	Автономна Республіка Крим	0	0	0,0	0	0	0,0		
2.	Вінницька	33	25 352	768,2	39	28 978	743,0	18,2	-3,3
3.	Волинська	44	25 643	582,8	44	27 757	630,8	0	7,7
4.	Дніпропетровська	51	30 052	589,3	62	39 760	641,3	21,6	8,8
5.	Донецька	16	11 899	743,7	19	15 274	803,9	18,8	8,0
6.	Житомирська	31	26 111	842,3	32	26 096	815,5	3,2	-3,2
7.	Закарпатська	43	26 380	613,5	43	27 154	631,5	0	3,0
8.	Запорізька	53	46 198	871,7	59	46 988	796,4	11,3	-8,6
9.	Івано-Франківська	66	51 328	777,7	71	51 679	727,9	7,6	7,6
10.	Київська	41	30 075	733,5	41	32 658	796,5	0	8,6
11.	Кіровоградська	16	9 568	598,0	16	12 377	773,6	0	29,4
12.	Луганська	0	0	0,0	4	2 035	508,8		
13.	Львівська	89	47 196	530,3	73	47 069	644,8	-18	21,6
14.	Миколаївська	24	18 448	768,7	24	19 623	817,6	0	6,4
15.	Одеська	111	35 263	317,7	100	34 092	340,9	-10	7,3
16.	Полтавська	19	13 777	725,1	19	14 912	784,8	0	8,2
17.	Рівненська	22	18 070	821,4	28	17 820	636,4	27,3	-22,5
18.	Сумська	26	20 758	798,4	38	24 710	650,3	46,1	-18,5
19.	Тернопільська	26	21 135	812,9	34	20 713	609,2	30,8	-22,3
20.	Харківська	35	31 193	891,2	35	32 987	942,5	0	5,7
21.	Херсонська	16	32 211	2 013,2	16	43 169	2 698,1	0	34,0
22.	Хмельницька	37	32 008	865,1	42	34 731	826,9	13,5	-4,4
23.	Черкаська	30	21 471	715,7	35	22 755	650,1	16,7	-9,2
24.	Чернівецька	17	11 194	658,5	17	11 300	664,7	0	1,0
25.	Чернігівська	27	14 184	525,3	27	16 109	596,6	0	13,6
26.	м. Київ	108	60 695	562,0	114	62 999	552,6	5,5	-1,7
27.	м. Севастополь	0	0	0,0	0	0	0,0		

У цілому, за адміністративними територіями кількість апаратів становила від 16 (в Кіровоградській області - 1,6 апаратів на 100 тис. населення та Херсонській - 1,5 апаратів на 100 тис. населення, із площею 24,6 та 28,5 тис. км² відповідно) до 100 (в Одеській області - 4,2 апарати на 100 тис. населення з площею 33,3 тис. км²), що свідчить про значні відмінності забезпечення та доступності ГД. Як продемонстровано на рис. 8, що до інтенсивності експлуатації ГД машин, є періоди її зростання та зниження. Зростання кількості гемодіалізів на один апарат відбувалося двічі. Перший період припадав на 2006 – 2009 роки, що співпадало зі збільшенням кількості нефрологічних відділень, другий (2011 – 2015 рр.) – залежав від збільшення навантаження на апарат за умов зменшення кількості відділень. Зокрема, у 2015 р. у середньому по країні на одному апараті виконувалось 691,6 сесій, що більше на 2,8%, ніж в попередньому році, та на 6,4% порівняно з 2011р. У регіонах простежується зв'язок між зростанням числа апаратів та зменшенням інтенсивності їх роботи. Так, в Рівненській, Сум-

ській, Тернопільській, Хмельницькій, Черкаській областях водночас із збільшенням кількості апаратів на 27,3%, 46,1%, 30,8%, 13,5%, 16,7% зменшилась кількість гемодіалізів на апарат відповідно на 22,5%, 18,5%, 22,3%, 4,4%, 9,2%. Разом з тим, спостерігається й інша ситуація. В областях, де число апаратів не зменшилось, а потреби у даному виді допомоги ростуть, також збільшується навантаження на апарат. У Київській, Кіровоградській, Миколаївській, Полтавській, Харківській, Херсонській, Чернігівській областях при стабільній кількості апаратів кількість діалізів на одному апараті зроста на 8,6%, 29,4%, 6,4%, 8,2%, 5,7%, 34,0%, 13,6%. У 2015 р. найбільша кількість гемодіалізів на 1 апарат була в Херсонській області – 2698,1, найменше в Одеській – 340,9. В 12 областях кількість проведених на одному апараті гемодіалізів була більшою, ніж в середньому по країні (Вінницька, Донецька, Житомирська, Запорізька, Івано – Франківська, Київська, Кіровоградська, Миколаївська, Полтавська, Харківська, Херсонська, Хмельницька).

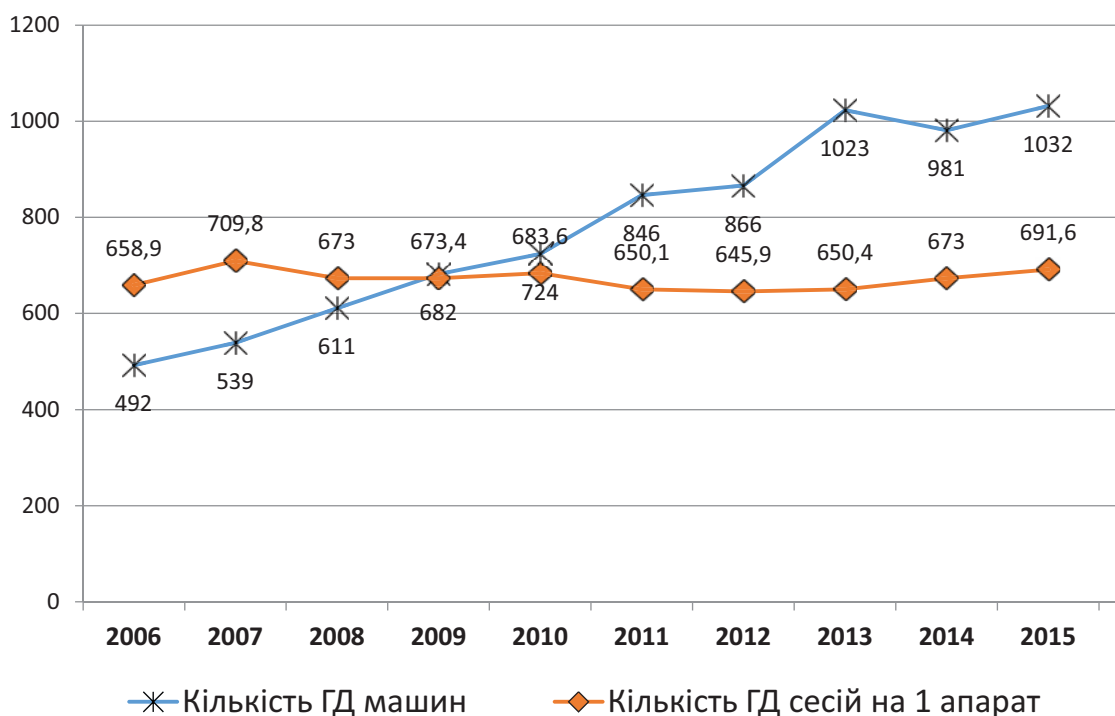

Рис. 8. Кількість ГД машин і кількість ГД сесій на 1 апарат в Україні

У 2015 р. методом ГД лікувались 4770 хворих, у 842 (17,7%) гемодіофільтрацію застосовували у 8 областях (Вінницька, Київська, Кіровоградська, Львівська, Миколаївська, Сумська, Черкаська, Чернігівська). Питома вага ГДФ коливалась

від 1,3% у Вінницькій до 74,2% в Кіровоградській.

Темп зростання забезпеченості населення ГД був найнижчим в Одеській, Полтавській, Рівненській, Харківській, Чернівецькій областях (рис. 9).

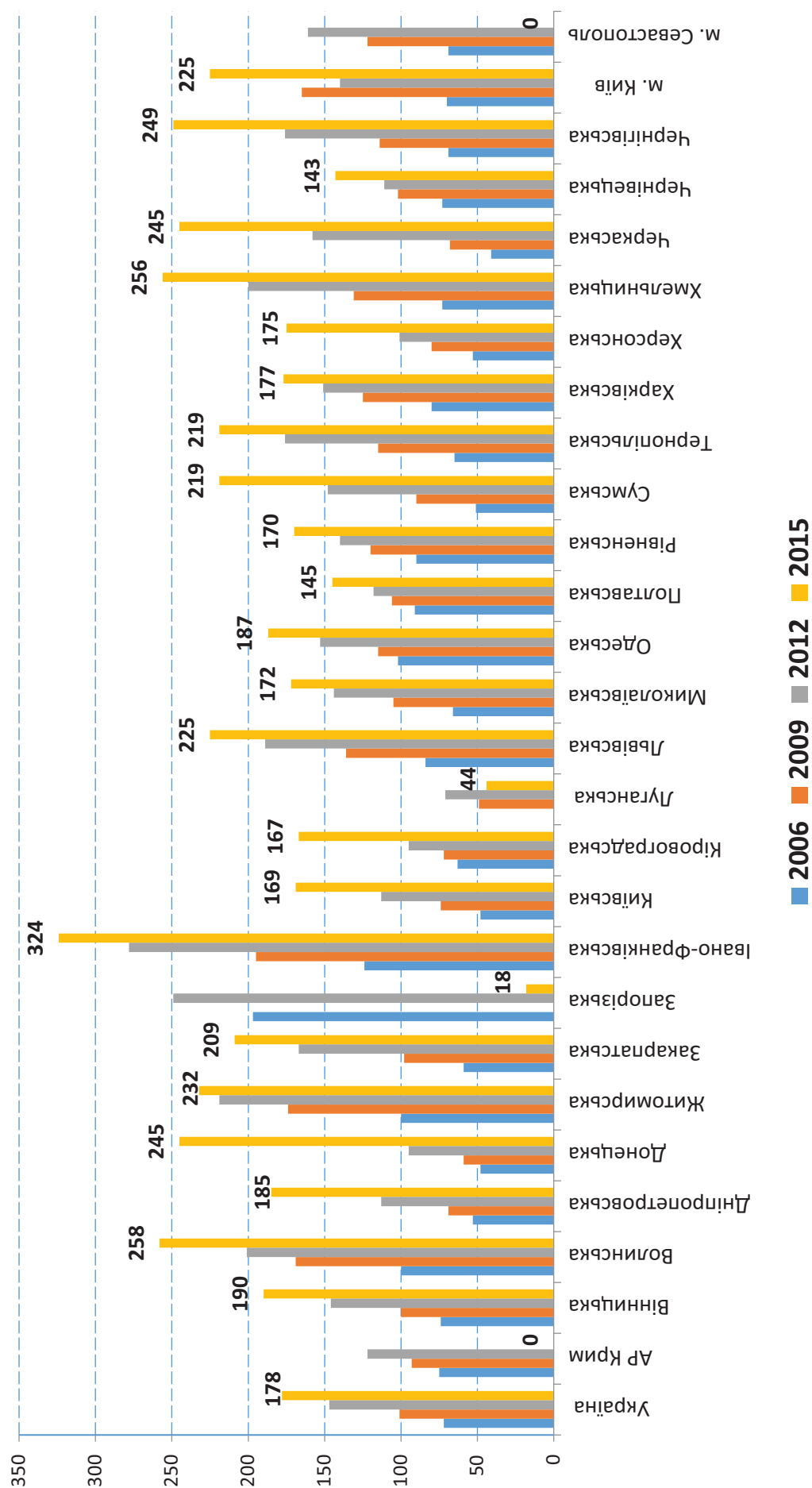

Рис. 9. Забезпеченість населення України ГД (на 1 млн.)

Таблиця 5

Забезпеченість населення України методами ГД у 2006-2015 рр.

	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Абс.	на млн. нас.	Абс.	на млн. нас.	Абс.	на млн. нас.	Абс.	на млн. нас.	Абс.	на млн. нас.	Абс.	на млн. нас.	Абс.	на млн. нас.	Абс.	на млн. нас.	Абс.	на млн. нас.	Абс.	на млн. нас.
Україна	2587	55	2967	64	3052	66	3492	76	4181	91	4195	92	4952	109	5335	117	5066	118	5612	132
АР Крим	90	46	88	45	103	52	111	57	128	65	135	69	147	75	147	75	0	0	0	0
Вінницька	102	60	110	66	118	71	118	71	127	77	145	89	166	102	181	112	191	119	204	127
Волинська	98	94	124	120	135	131	165	160	167	162	176	170	196	189	210	202	229	220	241	232
Дніпропетровська	123	36	121	35	115	34	148	44	143	43	215	65	204	62	248	75	281	85	355	108
Донецька	130	28	140	31	169	37	184	41	244	55	277	63	313	71	331	76	0	0	359	183
Житомирська	103	77	113	86	134	103	172	133	167	130	182	142	223	175	215	169	219	173	220	175
Закарпатська	58	47	66	53	86	69	97	78	123	99	150	121	171	137	194	155	208	166	216	172
Запорізька	266	143	228	124	264	144	0	0	281	155	314	174	360	201	378	212	418	235	28	16
Івано-Франківська	154	111	158	114	170	123	226	164	224	163	259	188	339	246	388	281	396	287	403	292
Київська	50	28	59	34	76	44	92	53	92	54	135	79	153	89	225	131	225	131	240	139
Кіровоградська	60	57	60	57	71	69	65	64	75	74	70	70	85	85	88	89	118	120	146	150
Луганська	0	0	79	33	86	37	89	38	98	42	104	45	111	49	129	57	0	0	26	36
Львівська	181	71	181	71	238	94	265	105	269	106	310	123	340	135	379	150	450	179	398	158
Миколаївська	58	48	67	55	82	68	93	78	95	80	101	85	121	103	141	120	148	127	155	133
Одеська	140	59	107	45	132	55	155	65	190	80	199	84	217	91	223	94	238	100	236	99
Полтавська	109	70	93	61	94	62	103	69	107	72	101	68	99	67	105	72	113	78	118	82
Рівненська	92	80	106	92	116	101	119	103	131	114	144	125	142	123	172	149	153	132	166	143
Сумська	54	44	69	57	89	75	92	78	107	91	118	102	151	131	178	156	186	164	227	202
Тернопільська	64	58	65	59	85	78	98	90	104	96	143	132	156	145	166	155	179	167	191	179
Харківська	164	58	207	74	243	87	230	83	242	88	242	88	280	103	269	99	299	110	291	107
Херсонська	56	50	49	44	70	63	77	70	85	78	81	75	91	84	107	99	130	121	142	133
Хмельницька	82	60	110	81	130	97	144	108	162	122	186	141	212	161	217	166	228	175	247	190
Черкаська	49	37	52	39	65	50	75	58	133	103	157	122	184	144	225	178	255	203	287	230
Чернівецька	55	61	74	82	60	67	78	87	75	83	81	90	76	84	71	79	78	86	89	98
Чернігівська	67	58	82	72	86	76	89	80	121	110	129	118	150	139	170	159	200	189	219	209
м. Київ	160	60	328	123	0	0	371	136	451	164	0	0	217	78	114	41	124	44	408	143

Таблиця 6

Кількість хворих на ХХН V які вперше розпочали ГД лікування

	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	абс	на млн. нас.	абс	на млн. нас.	абс	на млн. нас.	абс	на млн. нас.	абс	на млн. нас.	абс	на млн. нас.	абс	на млн. нас.	абс	на млн. нас.	абс	на млн. нас.	абс	на млн. нас.
Україна	618	13	647	14	568	12	634	14	766	17	767	17	918	20	953	21	739	17	849	20
АР Крим	6	3	8	4	13	7	11	6	19	10	19	10	16	8	8	4	0	0	0	0
Вінницька	22	13	22	13	16	10	13	8	16	10	23	14	25	15	30	19	28	17	26	16
Волинська	21	20	28	27	25	24	38	37	32	31	37	36	49	47	41	40	48	46	35	34
Дніпропетровська	26	8	42	12	0	0	5	1	0	0	37	11	0	0	44	13	27	8	24	7
Донецька	33	7	18	4	61	13	32	7	60	13	71	16	65	15	53	12	0	0	36	18
Житомирська	18	14	29	22	27	21	47	36	23	18	28	22	48	38	31	24	34	27	39	31
Закарпатська	19	15	16	13	29	23	29	23	40	32	41	33	35	28	41	33	37	30	38	30
Запорізька	28	15	43	23	33	18	0	0	29	16	45	25	60	34	46	26	58	33	16	9
Івано-Франківська	44	32	43	31	27	20	39	28	34	25	41	30	70	51	68	49	51	37	48	35
Київська	5	3	11	6	7	4	20	12	7	4	40	23	25	15	56	33	3	2	8	5
Кіровоградська	11	10	8	8	13	13	4	4	11	11	10	10	14	14	5	5	29	29	24	25
Луганська	0	0	10	4	13	6	10	4	23	10	14	6	18	8	19	8	0	0	8	11
Львівська	49	19	57	22	59	23	60	24	58	23	84	33	86	34	78	31	70	27	52	21
Миколаївська	14	11	11	9	13	11	25	21	23	19	9	8	24	20	28	24	16	14	18	15
Одеська	27	11	11	5	20	8	19	8	15	6	5	2	22	9	12	5	18	8	12	5
Полтавська	22	14	7	5	12	8	7	5	20	13	13	9	14	10	24	16	17	12	21	15
Рівненська	40	35	27	23	27	23	28	24	33	29	29	25	23	20	46	40	20	17	26	22
Сумська	13	11	16	13	16	13	11	9	26	22	17	15	18	16	25	22	22	19	55	49
Тернопільська	18	16	16	15	16	15	27	25	15	14	35	32	28	26	22	20	25	23	35	33
Харківська	50	18	59	21	46	17	39	14	46	17	31	11	63	23	42	15	52	19	43	16
Херсонська	11	10	8	7	18	16	7	6	10	9	10	9	19	18	28	26	28	26	20	19
Хмельницька	29	21	27	20	26	19	27	20	46	35	36	27	36	27	37	28	30	23	44	34
Черкаська	16	12	10	8	17	13	18	14	69	53	46	36	37	29	61	48	58	46	60	48
Чернівецька	16	18	34	38	1	1	17	19	24	27	18	20	11	12	15	17	19	21	17	19
Чернігівська	25	22	31	27	24	21	19	17	37	34	22	20	34	31	39	36	41	39	40	39
м. Київ	47	18	50	19	0	0	72	26	45	16	0	0	69	25	36	13	8	3	104	37
м. Севастополь	8	21	5	13	9	24	10	26	5	13	6	16	9	24	18	47	0	0	0	0

Актуальним є питання забезпеченості населення вперше взятих на лікування методом ГД. Такі дані в динаміці подані в табл. 6. За її даними простежується позитивна динаміка в цілому по Україні, тоді як в областях відповідні показники були мінливими за роки спостереження без неможливості простежити будь – яку залежність. Так у 2015 р. рівень забезпеченості вперше взятих на ГД становив 20 хворих на млн., що більше, ніж в попередньому на 17,6%. Якщо порівнювати показник з більш віддаленим періодом, то величина його перевищує десятирічну на 53,8%. За вказаний рік в 12 областях (Волинська, Житомирська, Закарпатська, Івано – Франківська, Кіровоградська, Львівська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська) та м. Київ зазначений показник відповідав чи перевищував середній по Україні. Майже в половині областей (10) він був меншим та мав негативну динаміку. До них відносились: Вінницька, Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Київська, Одеська, Полтавська, Харківська, Херсонська, Чернівецька області. Такий розподіл цікавий з точки зору розбіжності в кількості відділень нефрології, що забезпечують лікування хворих на ХХН V. Зокрема, в Черкаській області за умов функціонування одного відділення рівень забезпеченості вперше взятих на ГД є найвищим в країні (48) тоді як, в Київській, Одеській областях, де функціонує по 3 відділення, показник становив в кожній з областей 5 хворих на млн. населення.

ВИСНОВКИ:

1. Результати дослідження свідчать про неадекватний рівень доступності спеціалізованої медичної допомоги хворим на ХХН V в Україні.
2. Існуючі значні міжрегіональні відмінності що до доступності методу ГД, очевидно є відображенням розуміння важливості цього виду спеціалізованого лікування для керівництва медичної галузі конкретної області чи міста.

3. Змінити ситуацію в Україні на краще може тільки прийняття Державної програми розвитку цього виду спеціалізованої медичної допомоги.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Національний реєстр хворих на хронічну хворобу нирок та пацієнтів з гострим пошкодженням нирок: 2015 рік; Державна установа «Інститут нефрології НАМН України»; гол. ред. М. О. Колесник. – К., 2016. – 200 с.
2. Національний реєстр хворих на хронічну хворобу нирок: 2006 рік / Академія медичних наук України, Міністерство охорони здоров'я України, Інститут нефрології АМН України; [М. О Колесник, Н. О. Сайдакова, Г. С. Владзівська, Н. І. Козлюк, Є. С. Самусьова] – К., 2007. – 235 с.
3. Національний реєстр хворих на хронічну хворобу нирок: 2010 рік / уклад. Н. І. Козлюк, Г. С. Владзівська, М. В. Кулизький; Академія медичних наук України, Міністерство охорони здоров'я України, Державна установа „Інститут нефрології АМН України”; гол. ред. М. О. Колесник. – К., 2011. – 89 с.
4. Національний реєстр хворих на хронічну хворобу нирок: 2014 рік / уклад. Н. І. Козлюк, С. С. Ніколаєнко; Державна установа „Інститут нефрології НАМН України”; гол. ред. М. О. Колесник. – К., 2015. – 202 с.
5. ERA-EDTA Registry: ERA-EDTA Registry Annual Report 2014. Academic Medical Center, Department of Medical Informatics. [Electronic resource] Amsterdam, The Netherlands, 2016. – 146 с. Mode of access: <https://www.era-edta-reg.org/files/annualreports/pdf/AnnRep2014.pdf>

Надійшла до редакції 23.02.2017

Прийнята до друку 03.03.2017